

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Година XVIII 2011.
ЈАНУАРИ – ФЕВРУАРИ
СИЈЕЌАНЈ – ВЕЛЈАЌА
ЦЕНА 5 КН

БРОЈ

69

ISSN 1333-7769

ПОПИС НА НАСЕПЕНИЕТО ВО РХ

Изјасни се дека си
МАКЕДОНЕЦ!

**KOD
PREHLADE
I GRIPE**

CAFFETIN COLD

Djeluje bez pogovora,
brzo i efikasno!

- ✓ SADRŽAVA VITAMIN C
- ✓ SMANJUJE BOL
- ✓ SNIŽAVA POVIŠENU TJELESNU TEMPERATURU
- ✓ SMANJUJE ZAČEPLJENOST NOSA
- ✓ SPREČAVA NADRAŽAJNI KAŠALJ

caffetin COLD®

ALKALOID

Za obavijesti o indikacijama, mjerama opreza i nuspojavama upitajte svog liječnika ili ljekarnika

**GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

**СПИСАНИЕ НА
ЗАЕДНИЦАТА НА
МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

Главна и одговорна уредничка:

МАРИНА АПОСТОЛОВСКА-ВУЈАКЛИЈА

Заменик на главната и одговорна уредничка:

ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак

Лектура: Марија Георгиева-Петрик

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Огнен Бојациски

Јагода Тренеска Цветичанин

Горан Калоѓера

Редакција:

Елизабета Петровска - Загреб

Јулијана Младеновска Тешија - Осиек

Ратко Димовски - Пула

Владо Настески - Риека

Еми Лонгин - Задар

Милена Георгиевска - Сплит

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH posredstvom Savjeta za nacionalne manjine pri Vladi RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj,

Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ 2340009-1100038804

Tel./Факс: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: info@zmurh.hr

За издавачот: Ангел Митревски

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

На насловната страница:

Машка и женска носија, СТРУШКИ ДРИМКОЛ

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

Збор на уредничката

Riječ urednice

ПОПИС НА НАСЕЛЕНИЕТО ВО РХ – 2011

Фигурна сум дека сите сте ја слушнале македонската народна песна „Каде сте Македончиња?“ „Македонски глас“ во ова свое издание фигуративно ви го поставува истото прашање пред почетокот на Пописот на населението во Република Хрватска, што ќе се одржи од 1 до 28 април. Се надевам дека неколкуте страници што ги посветивме на овој настан ќе ви одговорат на сите ваши дилеми околу изјаснувањето на која националност припаѓате. Хрватска е нашата втора татковина, но и покрај државјанствата гордо звучи да се изјасниме дека сме Македонци.

Покрај тоа во овој број, се надевам, ќе ви биде задоволство да прочитате уште неколку интересни текстови: интервју со зачетникот на Македонското друштво во Риека, Илија Христовулов; претставување на трите нови книги од издавачката дејност на Заедницата на Македонците во РХ, што ги напишаа трите грации – Борјана Прошев-Оливер, Марина Апостоловска и Лилјана Димова Петернел; одбележување на седумгодишнината од трагичната смрт на Борис Трајковски и неговите соработници; портрет на првенката на Светското атлетско првенство на инвалидни лица на Нов Зеланд, Микела Ристоски (наше македонско девојче што настапи како член на хрватската екипа); промоција на новиот ЦД на македонската дива Калиопи, што го продуцираше „Кроација рекордс“ од Загреб; портрет на гордата Македонка од Сплит – Венка Џанко; а за крај, уживајте во убавините на Македонија – Дојранското езеро и неговата околина.

Марина Апостоловска – Вујаклија

Второ, остварувањето на одредени права и слободи во РХ е поврзано со бројот на изјаснетите припадници на некое национално малцинство, па е во интерес на сите нас да “НЕ ИМА” што повеќе. Ова се однесува до правата на нашето застапување во Советите на локално и регионално ниво кои што директно зависат од бројот на припадниците на некое национално малцинство.

Трето, исто така важно, е да се утврди и точниот број на нашите Македонки и Македонци кои се припадници на Македонската Православна Црква. Правата што ги има нашиот свештеник, протојерејот Кирко Велински, се директно поврзани со бројот на изјаснетите верници – припадници на МПЦ.

Затоа и седнав да ги напишам овие неколку реда до сите мои сонародници, Македонки и Македонци. Да ги пуштиме попишувачите во нашите домови, да ги отвориме вратите ширум и да го покажеме нашето традиционално, надалеку познато македонско гостопримство. Но исто така, ве молам, во името на “она нашето – македонско”, дајте да се изјасниме во што поголем број она што сме, државјани на РХ, припадници на македонското национално малцинство, по народност Македонки/Македонци и по вероисповед припадници на Македонската Православна Црква. Ова посебно го нагласувам, бидејќи во најважните рубрики на пописницата за нас, а тоа се бр. 19., 20. и 21., што се однесуваат на припадноста, јазикот и вероисповедта, ќе треба на сите оние места каде е ставена опцијата “Други”, да бараме од попишувачите пред нас со хемиско пенкало да напишат дека сме: **по народност: Македонци; по мајчин јазик: Македонски јазик; и по верска припадност: Православна – Македонска Православна Црква.** Би искористил прилика да ги замолам и оние наши Македонки/Македонци кои не се чувствуваат како практични верници, но кои сепак ја почитуваат својата, Македонска Православна Црква како институција која отсекогаш е со својот народ, која го одржала нашиот национален идентитет во тешките минати времиња под ропство, да се изјаснат во рубриката 21. како нејзини припадници и да бар на индиректен начин ја помогнат работата на нашиот свештеник.

Дајте да ги искористиме сите оние права што ни ги даваат Уставот на РХ и Уставниот Закон за правата на националните малцинства во РХ и да се изјасниме “кои сме и што сме”. Сетете се само дека многумина наши сонародници во соседните земји немаат никакви права ни слободи, па дури ни право да се изјаснат како Македонци. Да им покажеме на сите, вклучувајќи ја и ЕУ, дека сме свесни “кои сме и што сме”, но и дека сме лојални граѓани на нашата сегашна “Домовина Хрватска”, а да притоа ја немаме заборавено и својата домицилна “Татковина Македонија”. Да им покажеме дека не сме никакви “БЈРМ или FYROM”, туку Македонци, припад-

ници на македонскиот народ и на Македонската Православна Црква, признаени како национално малцинство во РХ и како лојални граѓани на оваа “наша Хрватска”, да бидеме меѓу првите Македонци кои под ова име ќе бидат и граѓани на Европската Унија кога Хрватска ќе постане нејзин член.

Претседател на Заедницата на Македонците во РХ,
Ангел Митревски, дипл.инж.

Заедницата на Македонците во Република Хрватска и Македонската координација на 12 февруари 2011 година повикаа претставници од сите македонски асоцијации во РХ на состанок за подготовка во врска со активностите што треба да се преземат за претстојниот Попис на населението во Република Хрватска. Состанокот се одржа во просториите на Заедницата во Загреб. Причината за состанокот беше да се анимира македонското национално малцинство во РХ, на овој Попис што ќе се одржи од 01 до 28 април годинава, да се изјаснат во што поголем број и воедно на тој начин ја исполнат и својата законска обврска. Значењето на овој Попис е големо, бидејќи со него ќе се утврди вистинскиот број на Македонците кои живеат во Хрватска, а со тоа, ќе се добие основа за остварување на нивните права што се загарантирани со Уставот и законите на РХ.

На состанокот беше договорено македонските асоцијации во РХ заеднички да изработат леток што ќе ги содржи потребните информации за Пописот и тој леток да се проследи до сите Македонци што живеат во РХ. Исто така, беше договорено пред почетокот на Пописот, припадниците на македонското национално малцинство да се информираат преку јавните медиуми како што се ТВ, радио, дневни весници и “Македонски глас”.

Е. П

П.С., 16.03.2011 година: За жал, мораме да Ве информираме дека во оваа заедничка акција на Македонците од Република Хрватска во врска со Пописот на населението во РХ, претседателот на Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб, г-динот Анастас Саша Оџаклиески, не најде никаков интерес да го одработи делот од праќањето на летокот до нашите сонародници. Иако беше навреме повикан на состанокот, информиран со Записник од состанокот и на предлог на некои членови на Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб, беше ставено на дневен ред на Советот, г-динот Анастас Саша Оџаклиески не покажа никаков интерес да земе учество во оваа акција. Информативниот леток во Град Загреб и Загребската жупанија го испратија претставникот на МНМ за ЗЖ, г-ѓа Лена Гапиќ, Македонската Православна Црква во РХ и Заедницата на Македонците во РХ.

Претседател на Заедницата на Македонците во РХ,
Дипл.инж. Ангел Митревски

Илија Христовулов ЧОВЕК ЗА СИТЕ ВРЕМИЊА

Вие сте еден од успешните активисти на Заедницата на Македонците во Република Хрватска. Присетете се на почетоците.

Дали сум бил успешен или не, тоа го оставам за оценка на членовите на Заедницата. Имено, како член на МКД „Илинден“ пристапив при формирањето на друштвото, меѓу првите членови, на 13 јануари 1991 година. Меѓутоа, заради воените околности и моето приклучување во редовите на ХВ, за одбрана на независноста и суверенитетот на РХ, до 1996 г. не бев во можност активно да учествувам во работата на Друштвото. Моето активно и безрезервно учество во работата на МКД „Илинден“ и во Заедницата датира од пролетта на 1996 г. кога бев избран за претседател на Друштвото и набрзо именуван и за член на УО на ЗМРХ. Кога ќе се присетам за почетоците едноставно ми се чини дека тоа е толку далеку... што е во една рака и точно, бидејќи еве, изминаа две децении и денес, за жал, го нема почетниот ентузијазам, полет и слога која владееше меѓу сите нас во тоа време. Па така, со останатите колеги и колешки од УО на ЗМРХ честопати сведочевме и за многу убави средби, манифестации и случки, но и за жал и за жолчни и немили расправи, лични анимозитети... Највероватно така требало да биде. Но, за среќа лошите работи брзо се забораваат, се памети убавото, а тоа во изминатите дваесет години го има на претек. Направено е многу. Кога би сакал да ги набројам сите што се направени во минатиот период би ни требало многу повеќе од еден „Македонски глас“. Долг работен период е зад мене: три мандати претседател на МКД „Илинден“, член на УО на ЗМРХ, еден мандат претседател на ЗМРХ, еден мандат член на работните тела на Хрватскиот сабор во Одборот за човечки и малцински права, од 2007 година актуелен претседател на МПЦО во Риека „Св. Цар Константин и царица Елена“, од 2003 година, потпретседател на Советот на МНМ за Град Риека, водител на Канцеларијата на претставниците на МНМ за Град Риека и Приморско-горанска жупанија,

тоа се волонтерски обврски кои се сосема доволни да ми го исполнат целиот работен ден, а неретко и повеќе од тоа. Кога се работи од срце и душа за доброто на сите нас, ништо не ми е тешко.

Денес сте актуелен претседател на МПЦО во Риека „Св. Цар Константин и царица Елена“, потпретседател на Советот на МНМ за Град Риека и водител на Канцеларијата на претставниците на МНМ за Град Риека и Приморско-горанска жупанија. Кои се Вашите задачи и активности?

Морам да признам дека ги има и премногу. Како претседател на МПЦО во Риека, што секако ми претставува најголема чест и задоволство, немам некои секојдневни обврски и задачи. Останатите обврски во врска со МПЦО се неделни, повремени и според потреба. Неделните се редовната преписка, платниот промет, контакти со членовите и неделното отворање на црквата „Св. Фабијан и Себастијан“ во Стариот град, која ја користиме за потребите на верниците. Повремените обврски се: организации на Богослужби, помагање на свештеникот при одржување на литургиите, при погребни на наши членови, венчавки, крштевки и друго. Потоа следуваат организации на разни предавања, трибини, проекции на филмови и сè друго што е во делокруг на работата и активностите на МПЦО. Како потпретседател на Советот на МНМ за Град Риека, активно поаѓам во работата на претседателот на Советот, а во негово отсуство ги извршувам сите негови обврски и задачи. Додека пак, како водител на Канцеларијата на претставниците на МНМ, ја координирам целокупната преписка, оперативно ги организирам и координирам сите активности кои се одвиваат во нашиот деловен простор и надвор од него, го подготвувам и обработувам целокупниот протокол на сите средби кои што се случуваат овде, од секој карактер и ниво. Се грижам за сè што се случува во нашиот деловен простор, информативно и советодавно поаѓам во решавање на најразлични прашања на нашите членови, а и на нашите сонародници кои привремено претстојуваат во Риека, ги извршувам сите обврски и задачи за кои што сум задолжен или овластен од страна на претставниците на МНМ за Град Риека и Приморско-горанска жупанија.

Сепак, за МКД „Илинден“ Вие сте човек кој помага во организацијата и реализацијата на неговите успешни манифестации. Какви се Вашите односи со колегите од друштвото?

Да, и тоа е голем дел на моите обврски. Како член на овој колектив активно сум вклучен во сè што се случува заедно со останатите членови на управните тела, чии одлуки оперативно ги спроведувам. Во нашата средина работите се поставени малку поинаку. Воопшто, овде сите македонски асоцијации функционираат како една целина и сите сме заедно, во еден деловен простор. Меѓусебните односи ги имаме регулирано со меѓусебна согласност: слогата и единството се најважни, бидејќи сите работиме за една цел и сите имаме еден македонски предзнак. Се друго е безпредметно за секаков об-

лик на делување ако нема слога. Кога е тоа исполнето сè е лесно, што не значи дека е сè идеално, затоа што искуството, способноста и креативноста на поединци во секој случај треба да се цени и искористи на најдобар можен начин. Па така и мојата способност, искуство и креативност ставени се во во служба на МКД „Илинден“, а и на другите македонски правни субјекти. Ништо особено. Инаку, што се однесува до нашите меѓусебни односи ценам дека се на примерено, цивилизациско, културно и пред сè, на пријателско ниво. Меѓутоа, пак ќе повторам, никој не е имун на недоразбирања и на поврмени расправи, испадни... во секоја средина па и во оваа тоа постои, но тоа е реткост и не е со цел на деструкција, туку со цел за напредок и подобри резултати. Ние сме Македонци, темпераментен народ, нели?

Во Риека Ве знаат и како човек кој им помага на Македонците при решавањето документи врзани за привремениот или трајниот престој во Хрватска. Колку случаи сте решиле?

Тоа е само резултат на организациската поставеност на македонските правни субјекти во Риека. Со воспоставувањето на Канцеларијата на претставниците МНМ за Град Риека и Приморско-горанска жупанија и согласно со работните задачи што ги извршувам како водител, нормално е да се помогне и на нашите луѓе, без оглед на националноста или верата. Меѓутоа, само информативно и советодавно, а не извршно, бидејќи јас тоа право го немам. Исто така и за работи кои се во делокруг на работите на Амбасадата на РМ во РХ, се добиваат информации и упатства. Имено се работи за давање информации и упатства кои што произлегуваат од Законот за странци и останатите упатства од страна ДКП на РМ во РХ. Ништо посебно. Со Полициската управа во Риека, а посебно со секторот за странци, имаме воспоставени одлични односи, па според тоа и укажаните потреби се бара толкување или појаснување за поедини статусни прашања. Од досегашното искуство можам да кажам дека досега ниту еден предмет не останал нерешен, се разбира, доколку била задоволена законската регулатива. Такви случаи има многу. Причините за честата миграција од Македонија во Хрватска се од најразличен карактер и потреба, но најчесто од економски причини: работа, школување, брак, спојување со семејство... За жал, економската криза ги погодува сите земји во регионот, па така и Хрватска, и од таа причина сè помалку и помалку се отвораат можности за вработување на странци во согласност со распишаните годишни квоти за вработување странци.

Би било интересно да ни кажете како денес ја гледате и се чувствувате во Риека од денот кога дојдовте од Македонија.

Риека ми остави голем впечаток уште од првиот ден кога дојдов од Македонија. Тоа е космополитски град со европска култура и извонредна геоположба, што овозможува извонредно чувство, со развиена мултикултура, која секојдневно се развива. Во Риека сум од 1980 година и не би ја менувал за ништо друго. Се разбира Битола е мојот роден град, мојата родна грутка и таа си ја носам во срцето. Проф. д-р Драги Стефанија тоа најубаво го има напишано: „Распнати помеѓу својата Татковина Македонија која неизмерно ја сакаат и новата Домовина Хрватска, која ја засакаа како своја, рамноправно им припаѓаат на двете култури.“ Инаку

денес, а и порано, чувството да се живее во овој град е преубаво. Градот е отворен за секого – шаренило на мултинационалности, религии и култури го чинат неговото вистинското богатство. Имам прекрасно семејство и широк круг пријатели, соработници, колеги и колешки, со кои, дали приватно или по функција, одржувам секојдневни контакти. Риечкото корзо кое потсеќа на Битолското корзо, чувството го чини уште поубаво. На крај од краиштата, со Риека ме врзуваат прекрасни спомени.

Како тоа семеен човек кој што има толку многу обврски може да биде успешен 24 часа во денот?

Едноставно, а воедно и тешко. Едноставно е затоа што сум во пензија, па имам време. Тешко е затоа што немам слободно време кое квалитетно би го поминал со семејството. Оженет сум, а со сопругата Вишња имам ќерка, Елена, доктор стоматолог, која е при крај со приправничкиот стаж, а со која се гледам наутро или навечер. Исто така, и со идниот зет Озрен, доктор по медицина, кој што е на специјализација по неврохирургија во Пулската болница, со него пак, се гледаме преку викендите, кога си доаѓа од Пула. Наскоро планираме и свадба. За среќа пак, сопругата е активна во Друштвото и во Советот и работи во Канцеларијата како администратор, па сме по секој ден заедно... (тешко мене а?!). Се шегувам, во стварност јас сум пресрекен човек со моето семејство, а се надевам дека се и тие со мене. Што велат нашите стари: „Сполај Му на Господа, дај Боже здравје и берикет, сè друго ќе биде.“ Инаку, по природа сум динамичен човек, радохоличар. Понекогаш моите ми се лутат зошто немам повеќе време за нив, но тоа е тоа. Ова Друштво, Заедницата, Црквата, се дел од мене, ми се чини дека без нив не би можел, исто како што не би можел без моето семејство. Така ми кажуваат, ама така и се чувствувам. Едноставно ме влече од душа и од срце. Работите ги вршам коректно, совесно, одговорно и професионално, колку се може и додека се може, со љубов. А тоа дали сум и колку сум успешен, оставам да оценат членовите, соработниците, колегите и воопшто сите наши од Друштвото и Заедницата кои што ме познаваат.

Што најмногу Ве радува професионално и приватно?

Професионално – кога работите си течат како што треба, кога ќе се заврши работата успешно, кога во колективот се чувствува слога, единство, меѓусебно разбирање и кога има толеранција. Кога ги гледам луѓето што ме опкружуваат здрави, среќни и задоволни. Кога ќе прочитам во „Македонски глас“ за убави работи и случки во останатите средишта каде што живеат и работат нашите луѓе. Тоа ме радува, а и тоа што во овие изминати години во „Илинден“ и воопшто во Задницата и другите македонски друштва сретнав и запознав прекрасни луѓе и соработници, кои ми оставиле силен впечаток, со кои било и е задоволство да се соработува, па ја користам приликава на сите да им се заблагодарам подеднакво. Приватно пак, како и секој човек, сопруг и родител, најмногу ме радува кога е човек здрав и способен да се грижи за своето семејство, кога се сите здрави и живи. Кога владее одредена хармонија, љубов, мир и спокојство. Кога постои разбирање и меѓусебно почитување, сè друго може да се постигне. Радоста е релативен поим. Сè зависи од ред други фактори, а најмногу од горе наведените.

Марина Апостоловска – Вујаклија

34. СМОТРА НА ФОЛКЛОРНИТЕ АМАТЕРИ ВО ЗАГРЕБ

Загреб: И оваа година загребчаните имаа прилика да уживаат во убавината на аматерскиот фолклор што беше презентирани на 34. Смотра која започна на 12 февруари со концертот на пејачки и свирачки групи. Смотрата традиционално ја организираше Народниот универзитет Дубрава под покровителство на Град Загреб. На 19 февруари во НС Дубрава се одржа концерт на рекреативните фолклорни групи и фолклорните групи на националните малцинства од Загреб, на кој учествуваа СКУД "Иван Горан Ковачиќ", КУД "Ведар осмијех", фолклорните групи на Евреите, Чесите, Бошњациите, Србите и Ромите, како и МКД "Охридски бисер" со својата фолклорна секција "Сонце" и новоформираната инструментална група "Охридски бисер".

Младите играорци и свирачи ги претставуваат македонските обичаи со интересната кореографија "Додоле" од Овчарските игри под водство на водителот на секцијата, Воислав Трајковски, додека за вокалната обработка беше задолжен водителот на инструменталната секција, Марко Робиниќ. И покрај јаката конкуренција таа вечер, овие талентирани девојки и момчиња вистински се потрудија да измаат од публиката долготраен аплауз за својата прекрасна изведба. Да се надеваме дека пофалбите што ги добија за нивната живописна македонска носија, атрактивната игра и милозвучната песна и свирка, ќе придонесат да бидат избрани за едни од најдобрите, со што ќе добијат право на настап на завршниот концерт на Смотрата кој ќе се одржи на 19 јуни во големата сала на Ватрослав Лисински.

Е. П.

МКД "Македонија" во Мостар

Сплит: Новоформираното Македонско културно друштво "Вардар" од Мостар на 26 февруари

годинава организираше *Вечер на македонска култура*, при што за првпат се претстави пред мостарската јавност со дел од своите почетнички содржини. Организацијата на настанот се реализираше со поддршка на Македонското културно друштво "Македонија" од Сплит, со кое воспоставија одлична соработка.

Така, на малата сцена на Народниот театар во Мостар, МКД "Вардар" пред публиката се претстави со своевиден рецитал кој ги воодушеви присутните. Оригиналната идеја за комбинација на песни од македонски и херцеговски поети секако вроди со плод, па беа рецитирани песни од нашиот легендарен поет Кочо Рацин, а секако и неколку песни од Алекса Шантиќ и Антун Бранко Шимиќ.

Свеченоста ја збогатија и настапот на гостите, односно хорот при МКД "Македонија" од Сплит предводен од водителката Олга Барбир, кои ја "вжештија" атмосферата со неколку изворни македонски песни што будат посебни чувства кај Македонците надвор од границите на татковината. Тоа се повтори и при настапот на фолклорна група на истото друштво од Сплит, со сплет македонски ора, за чија кореографија се погрижи Блага Атанасова-Масачеси, кои предизвикаа громогласни аплаузи. На *Вечерта на македонска култура* во Мостар беше прикажан и пригоден промотивен филм "Запознајте ја Македонија", на кој се прикажуваат дел од природните и културните богатства на нашата земја.

Беше тоа одлична основа за продлабочување на врските и соработката помеѓу Македонците од Хрватска и Босна и Херцеговина.

М. Г.

Делегација на "Нова Македонија" кај Јосиповиќ

Загреб: "Хрватска силно ја поддржува Македонија на својот пат кон ЕУ. Хрватска и Македонија се пријателски земји без отворени прашања, со добра соработка, која на стопански план би можела да биде уште поинтензивна", потенцираше претседателот на Р. Хрватска Иво Јосиповиќ, на средбата со делегацијата на "Нова Македонија", на која присуствуваа директорот Ратко Лазарески и дописникот од Хрватска Сашо Георгиевски. Поводот за посетата на Пантовчак беше исклучителната сорботка на претседателот Јосиповиќ со најстариот македонски дневен весник "Нова Македонија". Во таа пригода на претседателот Јосиповиќ делегацијата му врати посебно признание – благодарница и по-

дарок – првиот оригинален примерок на "Нова Македонија" отпечатен во 1944 година.

- Ми беше особена чест и задоволство што се сретнавме со хрватскиот претседател, а во таа пригода и разменивме бројни информации. Зборувавме за актуелната ситуација во РМ, а посебно се задржавме и на медиумскиот простор. Со задоволство можам да истакнам дека претседателот Јосиповиќ, дневниот весник "Нова Македонија" го издвои како носител на новиот тренд на новинарско известување, истражување и анализа, која во своите статии дава посебен осврт и импулс на унапредување на взаемните односи на народите во регионот и тоа на економски, трговски, културен и спортски план, ни изјави по средбата директорот Лазарески.

М. Г.

ТРЕТА САМОСТОЈНА ИЗЛОЖБА

Пула: На 21 февруари 2011 година, во Градската библиотека и во присуство на бројни гости од жупанијата, градот, културниот, општествен, стопански и јавен живот на градот, како и претставниците на медиумите, изложбата на Добре Грнчароски ја отвори директорката на пулската библиотека, проф. Нела Начинович. Овој пат авторот ја претстави новата, трета по ред самостојна постава. Верен на своите основни определби и насоки, Грнчароски останува атипичен, апстрактен сликар, но дадената широчина врз која дејствува, е широка за бројните опити што ги поставува и решава со својот уметнички дух. Како резултат на сето тоа, авторот ни се претставува решителен, поцврст, сигурен во својата определба. Искуствата добиени со до сега остварените изложби во Пула, Риека, Сплит, Загреб и другите места, смело ги прифаќа и решава, со својствено просторно распоредување и дејствие, остварувајќи го целосниот ефект на ентериерот како и впечатокот на прв поглед. Останува верен на првата насока најавена пред две години: "Во пресрет кон идентитетот", притоа упорноста, смелоста и широчината на поставените и остварените задачи и цели, укажува на сериозноста со која навлегува во комплексот на егзистенцијалниве проблеми и прашања, што смело ги изнесува и решава со цел да го открие својот идентитет. Значењето на работниот амбиент, разбирањето, волјата и помошта од своите најблиски го има уметникот Добре Грнчароски првенствено од својата сопруга Маријана, како и од своите деца.

Р. Д.

ИЗОСТАНА ДОВЕРБАТА

Пула: На иницијатива од Надзорниот одбор, во саботата на 26 февруари годинава, во просториите на Советот на македонското национално малцинство за Град Пула, се одржа извонредно Собрание на МКД "Кочо Рацин". На Собранието присуствуваше претседателката на Советот на МНМ за Град Пула, Мирјана Дика-Дужман, која ги одобри просториите за работа на Собранието. По утврдувањето на бројот на присутните со право на одлучување и гласање, утврден е кворум потребен за верификација и донесува-

ње правно важечки одлуки, па е избрано работно претседателство во состав: Дане Спасевски, Виолета Рабасовиќ, Силвана Тасевска и Добре Грнчароски. Воведниот извештај го приложи претседателката на Надзорниот одбор на МКД “Кочо Рацин”, Силвана Тасевска, која го потенцираше несоодветниот начин на раководењето со Друштвото од страна на претседателот Тодор Брдарски, полно со самоволие и девијации. Најголема забелешка притоа се даде заради неговото непочитување на легално избраните управни структури на Друштвото – Управниот и Надзорниот одбор и Судот на честа, кои не само што не ги повикуваше и информираше за своите самоволни дејствија, туку создаде паралелни управни структури. Освен тоа, паралелно создаде ново МКД “Св. Кирил и Методиј” со седиште во Општина Тињан, со намера да доведе до атрофирање на постојното МКД “Кочо Рацин”. Бесправно ги запоседна неговите простории, го презеде и подвижниот имот, како и постигнатиот рејтинг и дострел на претходникот. Сето тоа го работеше под фама на презадолженост на МКД “Кочо Рацин” и големите обврски од над 240.000 куни што му ги наметнуваат финансиските надлежни структури на РХ, жупанијата и градот и желба да се избегнат обврските.

Членовите на МКД “Кочо Рацин” едногласни се во одлуката дека на прво место е честа и претставителноста со која ја претставуваме нашата татковина на просторите и меѓу народот со кого живееме, така што се дистанцираа од овој вид “хоштаплераи”, без оглед колку се успешни и кој ги применува, одлучни да ги побараат соодветните решенија со општествените структури, од кои уследила предметните барања, со утврдување на нивната основаност и полноважност, како и начинот на решавањето во согласност со општествената пракса. Во извештајот е нагласена некооперативноста на претседателот Брдарски, во отворено изнесување на материјалното стопанисување во изминатиот период, како и односот на сметководителот. Така против овие две лица поднесена е Пријава до Окружното обвинителство и надлежната Канцеларија на државната управа на Истарска жупанија, да ги утврдат сите параметри, начинот и износот на материјалните средства.

Претседателот Тодор Брдарски не даде одговор на овие прашања и не овозможи пристап кон недостапната документација. Забелешката дека со основањето на новото друштво автоматски му престанува функцијата на претседател на МКД “Кочо Рацин” не е прифатена, туку одлуката на неговото разрешување од функцијата претседател е ставена на јавно гласање и усвоена со 27 гласови “За” и три неодлучни гласа, со што и формално на Тодор Брдарски му престана изборната должност – претседател на МКД “Кочо Рацин”. Му беше наложено да ги врати клучевите од просториите, како и службениот печат на друштвото, да му се оспорат овластувањата на службени материјални и други парафи, потписи и претставнички истапи во име на МКД “Кочо Рацин”. Во та смисла упатено е барање до Советот на МНМ за Град Пула со претседателката Мирјана Дика-Дужман, да посредува во надминување на овие спорни прашања, меѓу бившиот претседател, кој сè уште

претставник на македонското национално малцинство во Истарска жупанија, преземајќи ги од него спомнатите клучеви и печатот. Така изостана довербата кон Тодор Брдарски, сега веќе поранешен претседател на МКД “Кочо Рацин”.

Р. Д.

“ОХРИДСКИ БИСЕР” НА БАНФЕСТ

Маринброд: Дводневната манифестација *БАНфест Јосип Јелачиќ* која се одржа на 4 и 5 март годинава во Маринброд покрај Глина беше исполнета со содржини што ја промовираат економијата, културното богатство и мултикултуралните вредности на народите на Бановина. *БАНфест* го организираа Здружението ИКС од Петриња и Агенцијата за локална демократија од Сисак заедно со Град Глина, Град Петриња, Општина Двор и Сисачко-мославачка жупанија, во склопот на проектот *Зажакнување на локалната демократија* што го финансира Европската Унија преку Европската програма за демократија и човекови права, а под високо покровителство на претседателот на Р. Хрватска, д-р Иво Јосиповиќ, кој ја отвори манифестацијата. На отворањето присуствуваа и шефот на Делегацијата на ЕУ во РХ, Пол Вандорен, Сисачко-мославачкиот жупан, Марина Ловриќ Мерзел, претседателот на Жупаниското собрание, Жељко Кардаш, координаторот на УН, Луиса Винтон и многу други.

БАНфест обилуваше со културно-уметнички забавни приредби, работилници за деца, изложби, селска олимпијада, саем за производи и услуги во областа на економијата и занаетчиството, како и богата гастрономска понуда. Покрај домаќините, во програмата на 5 март зедоа учество и многу културно-уметнички друштва на националните малцинства, како што се Србите, Украинците, Бошњациите, Русите, Чесите и се разбира, Македонците, кои ги претстави МКД *Охридски бисер* од Загреб.

Пејачката група *Моми бисерни* под водство на Дора Јакобовиќ ги исполни македонските народни песни *Праша ли Тинке*, *Сношти сакав да ти дојдам* и *Не се бели Маре*, детската фолклорна група *Трендафилчиња* изведе сплет на ора, а фолклорната група *Сонце* под водство на Воислав Трајковски се претстави со песни и ора од Источна Македонија проследени со солистичка изведба на песната *Море сокол пие* во придружба на ритмичките звуци на тапанот. За својот извонреден настап тие заслужено беа наградени со бис и покана за ново учество.

Е. П.

МАКЕДОНСКА АЛТЕРНАТИВНА ПОЕЗИЈА

Загреб: На 21 февруари годинава во библиотеката А. Цесарец во Загреб, во еден симпатичен и пријатен амбиент, македонско-хрватското здружение “Спектрум” организираше промоција на збирката песни “Поглед во недоглед” од македонскиот автор Мичо Атанасиу. Присутните ги поздрави претседателката на здружението, Славица Коретиќ, а разговорот со авторот го водеше Лилјана Стефановска.

Мичо Атанасиу е поет, писател, музичар блуз-гитарист. Роден е во Романија, во работничко семејство со потекло од Егејскиот дел на Македонија. Од 1967 година тој живее во Скопје. Досега самостојно има издадено три збирки поезија, четири кратки романи и три музички албума. Основач е на Македонската Алтернативна Поезија (МАП), чија цел е откривање на талентирани поети кои имаат што да кажат, а не можат да се пробият во стереотипните бирократски лавиринти. Како основач на МАП, тој се става во улога на уредник, промотор, издавач и застапник на авторите. Мичо Атанасиу се прославува во 1998 година со антологиската песна “Пари, пари”. Тој преку музиката ја изразува својата бунтовност како борец за човековите права на обичните луѓе.

На промоцијата беше прикажан и промотивен видео-спот од музичкиот албум “Пари, пари и други ствари” на Мичо Атанасиу. Студентите од катедрата за Македонистика при Филозофскиот факултет во Загреб интерпретираа одбрана поезија од збирката, а самиот автор на гитара изведе неколку свои омилени песни, за што гостите го наградија со срдечен аплауз. По завршетокот, сите присутни добија подарок, примерок од збирката и ЦД, а потоа дружењето продолжи на коктелот со македонски вина.

Е. П.

Осиек виа Струмица

Осиек: Градоначалниците на Струмица Зоран Заев и хрватската општина Осиек Крешимир Бубало, на 3 февруари 2011 година остварија работна средба на која беа разменети искуства за работењето, соработката и евроатлантските перспективи на двете општини.

- Оваа е наша прва средба и се надевам дека ќе придонесе за успешна соработка на стопански, културно-образовен и спортски план, за што основите се поставени во соработката меѓу двете пријателски земји. Присуството на хрватските компании во Струмица, како на пример “Агрокор”, како и присуството на струмички производи во Осиек и на хрватскиот пазар, јасно зборува за потребата од зајакнување и интензивирање на соработката. Ова особено се однесува на големите искуства што Осиек ги има во користењето на средства од европските фондови за развој, бидејќи во таа насока имаме многу да научиме од нашите хрватски пријатели, изјави Заев по средбата во Струмица.

- Хрватска и Македонија немаат отворени политички прашања, за што многу придонесоа и градоначалниците за соработка меѓу македонските и хрватските општини. Во Осиек има значителен број Македонци кои често организираат културно-уметнички манифестации на македонски јазик. За нашето зближување многу придонесува и се поголемото присуство на македонски стопанственици во Осиек и во Хрватска, истакна градоначалникот Бубало.

МИА

Во Хрватска имаме пријател и сојузник на патот кон ЕУ

Загреб: “Во принцип билатералните прашања не би требало да влијаат на процесот на приближување на земјите во ЕУ, но праксата покажува дека такви работи се случуваат. Во такви ситуации треба да се изнајде решение кое ќе овозможи земјата да го продолжи процесот на интегрирање. Знам дека тоа ниту е лесно, ниту едноставно, но ние минавме низ слична ситуација, успешно ја решивме со компромис и верувам дека и македонската страна ќе има доволно знаење, способност и подготвеност за договор и со компромис и да го реши тоа прашање и да стане членка на НАТО и ЕУ, изјави на 25 февруари годинава во Загреб со вицепремиерот Васко Наумовски, на средбата со потпретседателот на хрватската Влада и министер за надворешни работи и евроинтеграции Гордан Јандроковиќ.

- Посакуваме проблемот со името да го решите што поскоро, да станете членка на НАТО и да го продолжите процесот на интегрирање кон ЕУ, рече Јандроковиќ. Тој, исто така, изра-

зи задоволство од билатералните односи меѓу двете земји, потенцирајќи дека се пријателски и без отворени прашања. Двете страни се заинтересирани за јакнење на соработката, како на политичката, така и на економската, културната и секако соработката околу евроинтеграционите процеси.

Вицепремиерот за европски прашања Васко Наумовски средбата ја оцени како исклучително корисна, со оглед на тоа дека Хрватска е земја која е во завршницата на преговорите и нивното искуство е значајно за нашата земја.

- Сигурни сме дека од моментот кога Хрватска ќе стане полноправна членка на Европската унија, во неа ќе имаме уште еден првст сојузник и партнер, кој дополнително ќе ни помага на нашиот пат, потенцираше Наумовски.

М. А. В.

Соработка на Дојран со Медулин

Загреб: Делегација од Општина Дојран на 25 февруари годинава оствари деловна посета во хрватскиот град Медулин, каде градоначалникот Глигор Чабулев потпиша договор за соработка. Во договорот е предвиден заеднички настап пред европските инвестициони фондови од програмата “Зближување на народите”, а се однесува на развивање на производните можности за одгледување маслинки и производство на масло од маслинки, како и проширување на можностите за развој на туризмот.

Со проектот општина Дојран и хрватскиот Медулин имаат партнерски однос за воспоставената соработка со уште два европски града, Монте Карото од Италија и Маркалија од Унгарија. Сите четири општини се всушност познати туристички места во својата земја, кои покрај привлекувањето на домашни гости имаат погодни услови и за развивање на останатите стопански гранки. Општината Дојран е заинтересирана да ги искористи искуствата на хрватските жители од Медулин кои одгледуваат самостојно насади од маслинки и годишно произведуваат над 500 литри маслиново масло, далеку познато по својот квалитет.

- Климатските и почвените услови во Дојран одговараат за производство на маслинки. Би сакале да го развиеме нивното производство на ниво на семеен бизнис, не само со насадите, туку и со отворање мини фабрики за ладно цедење и производство на маслиново масло, вели градоначалникот на Општина Глигор Чабулев. За таа цел во тек се преговори со Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, кое како државна поддршка за развојот на оваа стопанска гранка во Дојран треба да распише оглас за издавање под долгорочен закуп на земјоделско земјиште за одгледување на маслинови стебла.

М. А. В.

Борјана Прошев-Оливер ЕГЗИЛ ВО МАКЕДОНСКАТА КНИЖЕВНОСТ

Издавачката дејност на Заедницата на Македонците во Република Хрватска во 2010 година е збогатена со уште една квалитетна книга – “EGZIL U MAKEDONSKOJ KNJIŽEVNOSTI” чија авторка е Борјана Прошев-Оливер. Родена во Загреб своето основно, средно и високо образование го завршува во Скопје, а откако се преселува во Хрватска станува лектор по македонски јазик на Филозофскиот факултет во Загреб, а во 2009 година на темата за егзилот во македонската книжевност се здобива со докторат. Во нејзината библиографија се насочени и дваесетина трудови, а членува и во македонските асоцијации во Р. Хрватска.

Како настана Вашата книга “EGZIL U MAKEDONSKOJ KNJIŽEVNOSTI”?

Најнапред дозволете ми да го дефинирам терминот “егзил” што го тематизирам во еден теориско-книжевен контекст во мојата книга “EGZIL U MAKEDONSKOJ KNJIŽEVNOSTI”, а што всушност ја претставува мојата докторска дисертација. Како книжевен теоретичар егзилот го сфаќам, а како приватно лице го доживувам и тоа на “своја кожа”, не само како територијално, туку пред сè егзистенцијално, јазично, а со тоа и етничко/национално изместување и удвојување на поединците и групите што се наоѓаат всушност во една шизофрена (подвоена) ситуација, со телото во егзил, а со срцето и умот во куќа, што повеќе не е дом. Издигнувајќи се над сопствената егзистенцијална траума

и ни малку едноставното еквилибрирање помеѓу просторот, јазикот, културите, никаде и насекаде дома, единствено така исуфициентни егзиланти-те стануваат мостови меѓу две и повеќе култури и така за другите интересни и забележителни.

Целта на мојата дисертација беше да ги утврдам теориските и историските аспекти на егзилот, (вака сфатен), во македонската книжевност врз примерот на писателите што го твореле својот книжевен опус надвор од територијалната, јазичната, идеолошката и егзистенцијалната рамка на матична средина, Македонија и да ја прикажам нивната појава како модус на постоење на атипичен (од аспект на западноевропската книжевно-историска шема), ама секако континуиран книжевно-историски развој на македонската книжевност во историско-општествени услови, несклони за македонското национално конституирање. Егзилот во македонската книжевност е битно врзан за националната идеја и идејата за автономност на македонскиот народ. Зашто, секој национализам во почеток се развива од отуѓување што се однесува и на она во егзилот. Националниот идентитет и егзилот се начелно два спротивни пола на истата идеја. Егзилот во македонската книжевност е условен од вековната отсутност на националната држава и нејзиниот државно-правен инструментариум чија задача би била да го брани и негува културното наследство на македонскиот народ.

На кој начин ги избравте најзначајните личности што ја одбележале македонската книжевност и историја?

Македонските писатели што твореле надвор од својата национална средина и нејзината територија, на туѓи јазици, ама и на македонски теми, благодарейќи на разните, често некнижевни причини, останувале надвор од книжевните процеси и покрај тоа што, учествувајќи во книжевноста на чии јазици твореле, придонесувале не само кон развојот на интеграциските книжевно-културни процеси на една поширока регија, туку ја конституирале и придонесувале кон развојот на сопствената национална книжевност кога за тоа се создале потребните услови. Ја проблематизирав аналогијата на личните искуства на македонските егзиланти

ски писатели и рефлексивната на тие искуства врз историската динамика на македонската книжевност како конститутивен дел на една поширока меѓународна заедница во која учествуваат, токму врз темел на нивниот, во егзил настанат книжевен корпус, те и последиците на таквите искуства врз поетиката на нивното дело што ги манифестира бројните симболични, историски, политички и културолошки референции врзани за состојбата на егзилот. Сите тие не може да ја избегнат херменевтиката на домовноста што ги актуализира ни малку едноставните прашања за потеклото, припадноста, вдоменоста во сопствениот дом, егзистенцијалната одреденост или спротивно, еманципацијата од зацртаниот татковински контекст.

На мојот аналитичко-интерпретативен список се наоѓаат, за оваа тема парадигматичните опуси од македонската книжевност од 19. и 20. век, а која укажува скоро на двостолетниот континуитет на македонската книжевност создавана во егзил. Во 19. век, без сопствена држава и книжевна пракса на кодифициран македонски јазик како темел на националната книжевност, без организиран и континуиран книжевен живот на сопствена почва и пред сопствените читатели и под постојани притисоци на најразлични оспорувања и асимилативски тенденции, на македонските писатели, осамени и изолирани не ми останувало ништо друго освен да се движат во еден поширок, балкански простор на културен плурализам, да прифаќаат еден или друг јазик на туѓата средина во која што делувале, а сè со желба да ги изразат своите творечки потенцијали и да посведочат за едно автентично постоење на автохтона почва. Врз конституирање на новата македонска книжевност влијаеле писателите што живееле во егзил од средината на 19-тиот век до Втората светска војна во поликултурални и полилингвални услови, барајќи ја сопствената генеза што ќе ги апсорбира бројните влијанија настанати во текот на долгиот развој на етнички измешаната балканска средина. Тие се начелно дводомни писатели, а се работи за ознака на нивната конститутивна припадност на корпусите на два и повеќе книжевни система. Станува збор за начелата по кои функционирале писателите во заедници на тесносродните јазици, а денес и на глобално ниво. На мојот список се писатели од рецентната македонска книжевна сцена, како Горан Стефановски, Јордан Плевнеш, Митко Маџунков, Кица Барџиева, Лидија Димковска, егзиланти по свој личен избор, што ги прифаќаат, повеќе или помалку успешно условите на мултиетничката плуралност и својот детериторијализиран идентитет.

Колку долго траеше процесот при создавањето на книгата?

Дисертацијата настана релативно брзо, како резултат на моите долгогодишни теориско-аналитички промислувања и одговори на, за мене веќе

малку агресивните и денунцијантски ставови за дисконтинуитетот, атипичниот развој на македонската книжевност, нејзините “бескнижевни” векови. Книжевно-историската хиерархија што и се наметнува на македонската книжевност е методолошки парадигматична за книжевноста и културите што настанале под влијание на позитивистичките книжевно-теориски мисли и романтичарски идеи за една нација, држава, јазик и книжевност и е спротивна методолошки неприменлива византискиот и поствизантискиот културен и цивилизационски систем на којшто му припаѓа старата македонска, а на која се надоврзува новата македонската книжевност за која веќе стана збор.

Вие сте професорка на Филолошкиот факултет во Загреб, на катедрата за Македонистика. Како Ве исполнува пренесувањето на знаењето на Вашите студенти, односно колку Хрвати се заинтересирани да ги положат овие студии?

Драго ми е што може да кажам дека студиите по македонски јазик и книжевност на Филозофскиот факултет во Загреб веќе со години бележи најголем интерес меѓу студентите на Отсекот за јужнословенски јазици и книжевности. Петгодишните студии по македонистика се сеопфатни како во изучувањето на книжевноста, така и јазикот. Со јазикот се почнува од почеток, фактички од графемите на кирилицата што веќе 5-6 генерации наназад воопшто не ја познаваат. На крај на студиите, дел од студентите зборуваат повеќе или помалку течно, а повеќето без проблем преведуваат текстови од петте функционални стилови во двете насоки: од хрватски како појдовен, на македонски како целен и обратно. Секогаш ме фасцинирала мотивираноста на тие млади луѓе за изучувањето на македонскиот јазик и култура, чиста и неоптоварена од прашањата за можностите за нивното идно вработување во Хрватска. Како нивен наставник се трудам да ги поттикнам и додатно мотивирам: пееме македонски народни песни, гледаме филмови од македонската филмска продукција, гледаме фотографии на кои се прикажани единствените културни и природни убавини на Македонија и верувам дека студентите ја препознаваат и мојата болестлива воодушевеност засилена од сопствената егзилантска состојба. Имено, веќе 25 години сум излезна од Македонија и сè уште страдам од носталгија.

Приватно: мајка, сопруга, вработена жена. Како ги усогласувате сите овие обврски за да бидете успешни на сите полиња?

Ви благодарам на оваа констатација. Мислам дека станува збор за силна внатрешна мотивација и љубов кон сè со што се занимавам и му се предавам без задршка; на моето семејство и македонскиот јазик, книжевност и култура од кои потекнувам и кои трајно ме одбележале.

Елизабета Петровска

Марина Апостоловска, “Стари македонски семејства во Хрватска” НИЗ ИСТОРИЈАТА СО ЕПСКИ РАКОПИС

Неодамна, во издание на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, од печат излезе книгата “Стари македонски семејства во Хрватска (Stare makedonske obitelji u Hrvatskoj)” отпечатена на македонски и хрватски јазик, како трета книга на Апостоловска (“Стари семејства” 1998 – Скопје и “Танго” 2004 – Загреб). Таа е дипломиран новинар со богато 30-годишно новинарско искуство. Работела во најзначајните дневни весници во Македонија, а била и главен уредник на две списанија. Денес живее во Загреб, пишува за медиумите во Македонија и е главна и одговорна уредничка на “Македонски глас”

Прекратко. Најнапред, поради средствата што се добија и временскиот простор во кој требаше да ги интервјуирам членовите на старите македонски семејства во Хрватска. Загреб е метропола и тука дејствувале најпознатите Македонци, но Хрватска има и други свои дестинации. Затоа, морав да патувам во Ријека, Сплит, Вуковар... А Загреб ми беше “мека” за да можам да ги собирам информациите за книгата. Сè на сè – минаа две години. Благодарение на моите соработници: Владо Чакмак, Јулијана Тешија, Иван Чирко, Милана Јелачиќ и Аделина Христовска, печатарот Жељко Миљковиќ, Советот за национални малцинства при Владата на РХ и Александар Толнауер, како и претседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Ангел Митревски, успеавме книгата навреме да се отпечати.

Колку македонски семејства се опфатени во оваа Ваша книга?

Само 14, затоа што немаше ни време ни пари за повеќе. Се надевам дека во следните години, ако Господ ми даде здравје, ќе напишам уште една ваква книга. Историјата се пишува низ столетија. Кој е жив, ќе доживее.

Би било интересно накусо да ни ја предочите својата библиографија.

Новинар сум од својата 17-та година. Работев како соработник во “Студенски весник”, а на конкурсот што го објави “Комунист” на тема “88 ружи и 88 години за другарот Тито” (претседател на жирито беше Јосип Видмар), ја добив третата награда. Прво службено платено патување: како лауреати бевме во Белиот двор каде не прими Јосип Броз, а наградата беше 50% во пари и 50% купени книги во книжарницата на “Комунист”. Си ги купив сите најсакани книги: Хемингвеј, Толстој, Саган... Со наградата добив можност да бидам надворешен соработник на македонското издание на “Комунист”. Таму ги запознав и моите денешни колеги и пријатели: Ристо Лазаров, Јагода Михајловска и Данчо Пе-

тровски. “Комунист” никој не го читаше, ама добивав хонорар со кој следното лето отидов на одмор во Дубровник. Иако сакав да бидам актерка поради моите потешкотии со изговорот се определив да бидам новинар. Така се запишав на Интердисциплинарните студии по новинарство на Универзитетот “Кирил и Методиј” во Скопје. Полагавме испити на четири факултети: Филолошки, Филозофски, Правен и Економски. Од убаво поубаво. Кога дојдов на четврта година моравме да се определиме за насоката: економија, право или култура. Нормално беше што јас ја избрав културата. Прекрасни професори, меѓу кои, додека сум жива, ќе ги паметам Старделов и Темков. “Бевме присилени” да го научиме градивото за два семестри што студентите на други студии го учат четири години. На никој од нас од првата генерација новинари тоа не ни преставуваше тешкотија – ги “беревме” оценките од 7 до 10. И ги добивме своите дипломи. Мојата има број 6. По сите весници и телевизии беше објавено дека е промовирана првата генерација професионални новинари во Македонија. За само три дена добив работа во дневникот “Вечер”, каде пишував за образованието, а потоа, мојот ментор Петре Бакески ме насочи во сферите на филмот. Пишував за филмските организации во Скопје, и патував од Битола, до Кан, Венеција, Будимпешта... пишувајќи ги своите филмски импресии, поради што станав и филмска критичарка. Сè што е убаво – кратко крае! Од дневното новинарство заминав за одговорна уредничка на најстарото македонско женско списание “Жена”. Жена до жена во редакцијата, со кои поминав десетина прекрасни години од животот, со добра плата и задоволство. Следната моја дестинација беше списанието “Семеен магазин”, кое го напуштив во 2001 година (дадов оставка) и... се преселив во Згреб. Со себе го понесов само моето дете и новинарството, па почнав сè од почеток.

Ви недостасува ли денес Македонија?

Која беше идејата да ја создадете оваа книга?

Идејата датира од 1998 година. Имено, тогаш ја објавив мојата прва книга “Стари семејства”, во која беа застапени 50 најстари семесјтва во Македонија, чии корени потекнуваат од почетоците на 15., 16. и 17. век. Благодарејќи на бројните спонзори книгата се отпечати во 1.000 примероци. Денес, во мојата семејна библиотека имам само три примероци посветени на моите најмили: мајка ми, ќерка ми и сопругот.

Откако се преселив во Загреб, станав член МКД “Охридски бисер” од Загреб, а со тоа и на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, и запознав прекрасни луѓе кои имаат корени од Македонија, а сега ги пренесуваат во својата втора татковина, па се одлучив да ја напишам книгата “Стари македонски семејства во Хрватска”.

Колку траеше истражувањето, пишувањето, ликовното и техничкото опремување на оваа Ваша книга?

Македонија секогаш ќе ми недостасува, како што ми недостасува и мојата мајка, која ми е најблискиот род. Единица сум, па по смртта на татко ми, мајка ми остана сама да живее во Скопје. Колку и да звучи како фраза, денес Хрватска е мојата втора татковина. Во изминативе години запознав и се зближив со прекрасни Хрвати и Хрватки, претседателка сум на огранокот “Збор новинара националних мањина” при Хрватското нови-

нарско друштво и член на Лајонс клуб “Максмир”. Творам, пишувам, го уредувам “Македонски глас”... И среќна сум со своето ново хрватско семејство кое ме следи и ми помага при секој мој чекор.

Кои се Вашите идни планови?

Книгата “Стари македонски семејства во Хрватска” како тема сè уште не е завршена. Се надевам дека во следните години ќе го напишам и нејзиното

продолжение со барем уште толку стари македонски семејства во Хрватска. Филмски речено: To be continued! Истовремено, заедно со моите соработници, ќе се трудиме нашето списание “Македонски глас” да биде навремен и вистински информатор на активностите што ги организира Заедницата на Македонците во Република Хрватска и нејзините македонски културни друштва.

Елизабета Петровска

Лилјана Димова Петернел ПОЕЗИЈАТА Е ОСЛОБОДУВАЊЕ

Во библиотеката на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска своето место го најде уште една нова збирка поезија. По печатењето на првата двојазична стихозбирка „Мојот пат“ во издаваштво на Заедницата во 1998 година, со оваа втора, насловена „Пат – Друг пат“, поетесата Лилјана Димова Петернел успешно го заврши својот пат кон најавената трилогија.

Со поезијата “пријателувате” уште од најраната младост. Од каде таа голема љубов кон оваа пишана уметност?

Секој писател, особено поет, па така и јас, пишувајќи самата себе се ослободувам од многу стеги што ми се наметнати од животот, па и од догматското разбирање на поезијата, литературата, книжевните дела... Поезијата ја сакам затоа што е давање, создавање, остварување на контакт со читателот, размена на сознанија, преиспитување. Поезијата е слободно, неограничено и богато чувство за добро, благородно, лошо, па и големо зло, таа е истовремено и преу-

предување на сите случки, настани за секое време и за иднината.

Збирката поезија “Пат – Друг пат”, е Ваше завршно дело од најавената трилогија. Откријте ни нешто повеќе за тоа.

Оваа збирка поезија е всушност двоброј од мојата најавена трилогија и со неа успеав да го завршам циклусот “Мојот пат – Пат – Друг пат”. Големо е задоволството што по десетина години успеав да ја објавам и завршам како двојазична целина, апсолутно тематски и дизајнерски поврзана со првиот дел.

Кои мисли Ве водеа додека ја создавте оваа стихозбирка, има ли во неа интимна елегија на која сме навикнале во Вашите песни?

Да, секако, во оваа стихозбирка си дадов многу поголема ширина, повеќе различност со кус и остар начин на изразување, и неизбежна елегија која кај читателот бара да ја препознае.

Дали се согласувате со констатацијата дека “поезијата ја храни уметничката душа”? Ви претставува ли пишувањето еден вид животна сатисфакција, борба да се издржи на зацртаниот пат, да се препознаат вистинските вредности?

Секако дека се согласувам, тоа е неминовно чувство на секоја душа во било кој вид на уметничко изразување без оглед дали станува збор за поезија, музика или сликарство... За мене пишувањето поезија е личен, искрен поглед на одбраните теми од секојдневието, патот

на осознавање на самата себе, а со тоа и препознавање на вистинските животни вредности.

Иако со години живеете во Загреб, како родена битолчанка, Македонка, ги прелевате ли своите носталгични чувства во песните?

Носталгијата е моја сопатничка што ја носам во себе. Мене носталгијата нема никогаш да ме напушти, јас со неа живеам, мислам, пишувам, па дури и сонувам на мајчиниот македонски јазик, јас и нештата во себе носталгично ги разместувам. Токму затоа, таа е секогаш присутна во мојата поезија.

Вашата поезија е препознаена и наградена од многу реномирани уметници. Која е за Вас највредната награда што сте ја примиле?

Сите награди што досега сум ги добила, и оние помалите и оние поголемите, за мене се многу вредни и значајни. Тие се еден вид истакнување, признавање на мојот труд. Сум учествувала на многу книжевни и поетски вечери и горда сум на наградата “Млада Струга” што ја добив на “Струшките вечери на поезијата”, потоа на признанијата од “Утра на поезијата”, од “Поезија на глас” и други.

Можеме ли наскоро да очекуваме некоја ваша нова стихозбирка?

Сега подготвувам нова збирка поезија, овој пат на хрватски јазик, со која си зедев привилегија, но и голема одговорност и задача, ама и тоа е предизвик, зар не?

Елизабета Петровска

Почит за претседателот Трајковски

И годинава Македонците од Хрватска му оодадоа почит и положија венци со цвеќе пред споменикот на македонскиот претседател Борис Трајковски, кој пред седум години со своите соработници загина во близината на Мостар. На чинот присуствуваше и македонскиот претседател Ѓорѓе Иванов

Овој тажен настан кој останува во сеќавање на Македонците го одбележаа и македонскиот претседател Ѓорѓе Иванов, кој допатува во БиХ, кај споменикот на трагично загиналиот претседател Борис Трајковски и неговите соработници, на Матиќ Брдо, кај селото Хусковиќ близу Мостар. Одавањето почит на настраданите, стана традиција за Македонците од Хрватска, така што бројна делегација предводена од Македонското културно друштво “Македонија” од Сплит и од Советот на македонското национално малцинство за Град Сплит и годинава не пропушти да се присети на денот на загинувањето на македонскиот претседател Борис Трајковски, кој пред седум години го загуби животот во авионската несреќа.

Претседателот Трајковски и неговите соработници: Димка Илкова-Бошковиќ, Анита Кришчан-Лозановска, Ристо Блажевски, Миле Крстевски (МНР), членовите на обезбедувањето Борис Велинов и Аце Божиновски, и двајцата пилоти Марко Марковски и Бранко Ивановски тргнаа на пат кон Мостар, на меѓународна конференција, од каде, за жал, не се вратија живи. Тој ден во 2004-тата беше трагичен не само за нивните семејства, туку и за Република Македонија која ја доживеа и почувствува големата загуба на вториот македонски претседател од осамостојувањето на државата.

- Македонија и регионот изгубија голем лидер и човек кој градеше мостови на соработка и ги поврзуваше народите преку почитување на мирот и толеранцијата. Напуштајќи го овој свет, Борис Трајковски ни остави и завет да продолжиме по неговиот пат на демократска, инклузивна и европска Македонија, рече претседателот Иванов.

Како што не информира претседателот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Ангел Митревски, оваа е петта година по ред, Македонците од сплитско-далматинската жупанија и Град Сплит да одадат почит пред овој споменик.

- Одлучивме на еден начин да му одадеме почит на човекот кој трагично го загуби животот вршејќи ја својата должност како претседател на Република Македонија. Веруваме дека со тоа, му се одолжуваме, како што веруваме дека да беше жив ќе се залагаше за она што нас ни е од посебно значење што побрзо да се признае Македонија под своето уставно име и што побрзо РМ да влезе во ЕУ, вели Митревски.

На споменикот на Трајковски венци со цвеќиња беа положени и од името на Претседателството на БиХ, Советот на министри на БиХ, Босанско-херцеговачкиот Парламент, Херцеговско-неретванската жупанија, градот Мостар, дипломатскиот кор, медицински тим на војската на РМ. Исто така, почит оодадоа и македонските културни друштва од Бања Лука и Мостар и претставници на Македонците од Требиње.

Иницијативата за одбележувањето на овој тажен датум кај Македонците од Хрватска потекнува од Македонското културно друштво “Македонија” од Сплит.

Македонскиот претседател Иванов оствари и кратка средба со македонското национално малцинство од Сплит и со Македонците од БиХ, каде се запозна со дел од нивните активности.

Милена Георгиевска

Осма Македонска вечер „Две татковини со два бенда“ Прослава со музика, танци и вкусови

„Танец“ и „Билјана платно белеше“

Да се опише Македонската вечер која секоја година традиционално се организира во Осиек а при тоа да се остане рамнодушен, е невозможно. Таа во себе ги обединува дружењето и славењето, радувањето и пеењето, танцувањето и гостењето, и во неа уживаат сите. Затоа секоја година со радост ја очекуваат како сите Македонци од Осиечко-барањската жупанија, така и сите наши пријатели од Осиек и околината.

Поврзувајќи ги двете татковини, Македонија и Хрватска, и прославувајќи го долговековното пријателство меѓу овие држави, а во спомен на ликот и делото на браќата Миладиновци и бискупот Ј. Ј. Штросмаер, овогодинашната Македонска вечер на присутните, околу 200, им пружи прекрасен македонско-хрватски микс: „Тути Фрути бенд“ од Скопје (Македонија) и „Тамбурашкиот состав 7/8“ од Осиек (Хрватска). И едниот и другиот состав ги воодушевија сите. Додека скопскиот изведе успешна комбинација на стари, изворни, народни и песни од понов датум од Македонија, фокусот на осиечкиот беа славонските танци со кои ги разгалија срцата на присутните.

Вечерта беше организирана на 12 март 2011 година во хотелот „Мурса“. Во програмата се претставија и секциите на МКД „Браќа Миладиновци“, „Танец“ со

„Тути Фрути бенд“ од Скопје

Настанот на „Вардарки“

кореографијата „Билјана платно белеше“ подготвена од водителката Мирта Гало и „Вардарки“ со сплет македонски народни песни и диригентот Слободан Цветичанин.

Поздравувајќи ги присутните, претседателката Јагода Тренеска-Цветичанин направи краток времеплов низ претходните седум македонски вечери, секогаш различни по своите содржини. Настанот со своето присуство го увеличаа: членот на републичкиот Совет за национални малцинства при Владата на Република Хрватска и претседател на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, Ангел Митревски, како и претставниците на македонското национално малцинство за Градот Осиек, Марија Чинчурак и Осиечко-барањската жупанија, Драгољуб Сиљановски.

Македонската вечер беше и остана истакнат симбол на македонската култура, музика и танци, но и симбол на пријателство меѓу македонскиот и хрватскиот народ, што се потврди и со оваа, осма по ред манифестација во Осиек.

Јулијана Тешија

Виолета Богојевска и македонско оро

ПРОМОЦИЈА НА НОВИОТ ЦД НА КАЛИОПИ

Беше тоа вечер за паметење. Македонската дива Калиопи на 16 февруари годинава, во елитниот ресторан “Spoon & Lounge Bar” во Загреб го промовираше својот најнов ЦД насловен “Порака”. Издавач е Хит Рекордс, истиот оној кој благодарение на нејзиниот директор Мирослав Рус го промовираше и го направи ѕвезда и во Хрватска Тоше Проески.

Во прекрасниот амбиент имаше што да се види: ѕвезда до ѕвезда – Зденка Ковачичек, Ибрица Јусиќ, Миро Унгар, Нина Бадриќ, неколку видни политичари и, се разбира, претставниците на Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска предводена од Н.Е. амбасадорот Данчо Марковски.

Профинето вино, вкусни канапеа и прекрасни колачи... Ама сите со нетрпение ја очекувавме Калиопи. Застана на сцената како кралица и го разлеа својот глас. Молк. Сите сетила беа исполнети со убавината на нејзината песна. Видно

возбудена (иако ова не и е прв настап на хрватската музичка сцена), Калиопи даде сè од себе. Затоа по секоја изведба беше наградувана со громогласни аплаузи. Тоа и го заслужува дива каква што е нашата Калиопи.

По промоцијата ни изјави: “Загреб секогаш го доживувам на неговиот господски начин. Најголема желба ми е оваа музика да стигне до луѓето во Хрватска и овие мои песни да стигнат до секого. Тоа би била мојата порака. Темата на овој ЦД е љубовта и тоа е она што според мене е најбитно во животот.”

Многу цвеќиња, многу бакнежи, многу љубов на сите 200-тини гости со својот глас и музика им подари Калиопи. Секако, тоа се совпаѓа со насловот на незиното најново ЦД “Порака”.

Марина Апостоловска – Вујаклија

СКОКАЈ МИКЕЛА!

Важно ми е да се натпреварувам со најдобрите

Вест што ги воодушеви, но и возбуди Македонците во Пула и Истра, дојде на 28 јануари годинава од одржувањето на Светското атлетско првенство на инвалидни лица, што се одржуваше на Нови Зеланд. На тој ден 22-годишната жителка на Пула, Микела Ристоски, по потекло од Македонија, со скок во далечина 5,10 метра го освои златниот медал. Првото место со подигнување на хрватското знаме и интонирање на хрватската химна.

Во името на Владата на РХ и лично во свое име и честиташе премиерката Јадранка Косор: “Од срце ви го честитам постигнатиот резултат, освојеното прво место и златниот медал во скок во далечина. Микела, повторно докажавте цврста волја, борбеност и настојување за постигнување врвни резултати со кои се гордееме. Уверена сум дека е ова само едно во целата низа што натаму ќе следат.”

Микела е ќерка на Живко, од селото Рогачево, оддалечено 25 км од Тетово и 2 км од границата со Косово. Мајка и Марија е Истријанка, родена во Крница, но како што ни рече Микела “убавините на планинската природа, помеѓу Љуботен и Шара, како 6-годишно девојче ме инспирираа на првиот голем скок”.

Тоа беше причина, жените од македонското национално малцинство на Пула и подрачјето на Истра, да и организираат шампионски прием во петок, на 11 февруари годинава во просториите на МКД “Кочо Рацин” во Пула. За таа прилика активистките на македонските асоцијации од Пула, Пореч и другите делови на Истра, во лична режија подготвија голем избор на слатки и солени месени и сукани делиции, како и шампионска торта, што беше специјално подготвена. Нејзината изјава во интервјуто на локалната “ТВ Нова” дека сите бројни трофеи ги држи во картонска кутија, беше причина Советот на МНМ за Град Пула на овој прием да и подари специјална витрина за освојените трофеи, со желба наскоро да ја

исполни, како би се погрижиле нова и поголема да и купат! Овде се создаде прилика за краток разговор:

Со оглед на тоа дека имате освојувано вредни трофеи за толку кратко време, и тоа две златни медали на првенството во Рајмс, за скок во далечина и трчање на 60 метри во 2009 г., уште две златни медали за скок во далечина и троскок во Болинас 2010 г., две златни медали освоени истата година за скок во далечина и троскок во Вараждин, како и три сребрени и две бронзени медали, дали само рутински го придодадовте и златово од Нови Зеланд остварено во почетокот на годинава?

Ништо од тоа не е сторено рутински. Со мојот тренер, Даниел Темим, часови и часови поминуваме во теретаната да се здобијам со сили за постигнување такви резултати. Сето тоа го преточувам во својата брзина и должината на троскоците и скоковите, во салите и на теренот, но единствено во моментот што ме издига е мислата: “Микела ти можеш и повеќе!” Тоа се чести зборови на мојот тренер, особено кога е задоволен со постигнатото.

Тоа што сега сте го постигнале не е Вашиот рекорд на отворен простор – и јас знам дека можете и повеќе!

Токму така! Мојот личен рекорд е 5,32 метра, но времето беше многу студено, морници ми минуваа низ телото, а ветерот што ми дуваше во градите беше со брзина 3 метра во секунда – па се разбира дека и тоа ми пречеше да постигнам уште подобар скок.

Од извештајов гледам дека таму сте имале остра меѓународна конкуренција. Ви создавало ли тоа некое посебно оптоварување, загриженост, паури и трема?

Не знам како другите, но мене ми е важно да се натпреварувам со најдобрите. Спортот, особено атлетиката, во момент создава чудни чувства: од големи пријателства, до неверојатни ривалства во

Портрети

натпреварот, во што е битно да сум најдобра меѓу најдобрите.

Имавте ли таква прилика на последниов натпревар?

Сите од ред беа врвни, а јас им должев уште од Вараждин. Каролина Куцхарсзук од Полска овој пат беше втора, а Кристина Жукова од Русија се пласира на третото место.

Атлетиката во тек на тренинзите и подготовки-те носи залагања, настојувања, желби, нервози, па дури повреди и болки, најчесто пред врвните спортски случувања и настапи. Како врвна параолимпијка, како се носите со сите тие предизвици?

Тоа е дел од моето секојдневие, речиси целиот мој живот. Од оној скок кога како 6-годишно девојче прескокнав преку воденичен јаз во преубавото место Рогачево. Палавото момче што ми ја фрли топката, толку ме налути, што ја прескокнав водата. Навистина, тогаш на чакалот ги одрав дланките што ми крваеа и си ги извалкав колената. Бев среќна. Сите, па и татко ми Живко, кој во свое време бил атлетичар, во моментот занемеа. Тој бргу се прибра и ги изговори за мене, волшебните зборови: “Скокај Микела! Ти тоа го можеш! Можеш и повеќе!” Момчето вчудоневидено ме гледаше. Иако беше повозрасен од мене, немаше смелост ни волја да ме следи. Така уследи мојот пат во атлетиката.

Ги спомнавте зборовите што Ве креваат и носат. Дали секогаш ги чувствувате, па дури и слушате?

Тоа е мојот внатрешен глас, кој ме води низ сите подготовки и натпревари. Така беше во текот на натпреварот во Болинас. Токму на залетот, до солзи ме заболи истегнатата тетива во глуждот на десната нога. Ги стегнав забите и не знам дали гласно ги извирав тие зборови, пред одразот успеав да си посакам едната од медалите да биде моја. Во тој скок, што во вечност се продолжи до доскокот, конечно си реков: “Само злато и ништо друго!” Така си ги остварувам резултатите.

Што мислите за скорешниот прв настап пред публиката во Пула и Истра?

Таа е дел од силата што ме носи кон резултатот. Ми се чини дека секој извиран глас на бодрее ме носи и инспирира. Да ја кажам вистината: Многу е полесно да се скока некаде таму, далеку, каде никој не те познава. Овде, дома пред мојата публика, со голем респект ќе настапам, но ќе настојувам без трема, затоа нека навиваат и извикуваат со сиот глас, а јас ќе настојувам да ги израдувам.

Светски рекорд, сте размислувале ли? Еден веќе имате остварено.

Токму така, 2010 г. во Болинас, скок во далечина, сега е мој, но имам сили и намера уште да го подобрам.

Конечно Микела, каде наскоро ќе Ве гледаме и слушаме за Вас?

Редовно тренирам подготвувајќи се, прво за мојата домашна публика пред која годинава настапувам, а идната година сум во Лондон.

Ратко Димовски

Македонска Православна Црква во Хрватска

ВЕЧЕРНА БОГОСЛУЖБА ЗА ПРОЧКА

Риека: Вечерта наспроти Прочка (Поклади) на 05 февруари 2011 година, во црквата “Св. Фабијан и Себастијан” се одржа вечерна богослужба со петтолебие. На богослужбата присуствуваа голем број верници. Во молитвите отец Кирко Велински ги спомна имињата за здравје на присутните и нивните најблиски како и за покој на душите преселени во небесната црква.

Во богослужбата отец Велински нагласи за верата на луѓето, за нивното меѓусебно почитување, а за случајните, но и намерните недоразбирања, рече дека луѓето требаат да најдат сила и да си ги простат гревовите и недоразбирањата. “Тоа е човечки, тоа од нас го бара и Исус Христос. Треба да си простуваме заемно за да имаме вистинска братска радост и љубов. Простете им на оние кои се ваши учители во добро, иако можеби некогаш се случило да не ви дале добри совети и лични примери. Простете ми и на мене, вашиот пастир, бидејќи и јас како човек грешам и многу ми е потребна вашата молитва и Божјата помош. И нека сите заемно простени, измолиме од Бога прошка за нашите гревови и со оделување на срцето го прифатиме патот на светата Четириесетница и духовно подготвени стигнеме до серадосното славење на Христовото воскресение”, рече отец Кирко Велински.

В. Н.

ВАСИЛИЦА

Задар: На 13 јануари годинава членовите на МКД “Билјана” од Задар, како и секоја година на овој датум се собраа да ја испратат старата година по јулијанскиот календар. И оваа година беше многу весело. Овој датум е значаен и за две наши членки, затоа што одлучија својот роденден да го прослават заедно со своите пријатели од друштвото. Потекло реки од шампањско. Наздравивме со желба да ни биде годинава плодна. Претседателката Мирјана Мајиќ на сите им посака многу среќа и здравје. На славеничките Јелена Петровиќ и Екатерина Мандиќ им подари цвеќе со желба за уште многу вакви убави години. Тие двете се потрудија трпезата да биде полна. За многу години да славиме и да се сретнуваме за добро.

М. М.

ПОДАРОК ОД 130 ТОМА НА МАКЕДОНСКАТА КНИЖЕВНОСТ ВО РИЕКА

Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска ја продолжи иницијативата за ширење на македонската книжевност во Хрватска

Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска ја продолжи иницијативата за ширење на македонската книжевност во Хрватска и на 27 јануари 2011 год. му подари 130 тома книги за македонската книжевност и култура на Филозофскиот факултет на Универзитетот во Ријека. Проектот со поддршка на македонската влада го реализира Друштвото на писатели на Македонија.

На свечениот чин присуствуваа деканот на Филозофскиот факултет во Ријека, проф. д-р Предрак Шустар, почесниот конзул на Р. Македонија во Р. Хрватска, проф. д-р Горан Калоџера и лекторот по македонски јазик на Филозофскиот факултет во Ријека, проф. д-р Васил Тоциновски, како и група студенти кои го изучуваат македонскиот јазик. Притоа, Н.Е. амбасадорот Данчо Марковски, истакна дека целта на овој проект по своето значење, вид и обем, е приказ на богатата и слојевита слика на дострелите и вредноста на македонската книжевност, култура и традиција од Светиот Климент до денес, од сите генерации македонски и писатели од националните заедници во Република Маке-

донија. Воедно, амбасадорот Марковски нагласи дека 130-те тома претставуваат легитимација на културниот идентитет на македонските граѓани како дел од европската и светската култура. Од своја страна Филозофскиот факултет во Ријека ја извршува својата значајна улога во сферата на образованието, општествениот развој, истражувањето и во зачувувањето на пишаниот збор во хрватското културно наследство, како право место каде што овие книги ќе бидат достапни на целиот студентски аудиториум. Потоа потенцираше дека Филозофскиот факултет во Ријека, веќе неколку години е предводник на македонистиката во светските рамки, а доказ за тоа е што на овој факултет во зимскиот семестар, по три предмети се запишани 276 студенти кои го изучуваат македонскиот јазик и култура.

Во рамките на проектот за ширење на македонската книжевност и култура, Амбасадата во наредниот период ќе продолжи со активностите и ќе подари 130 тома книги на Катедрата по македонски јазик при Филозофскиот факултет во Загреб.

В. Настески

МАКЕДОНИЈА – РЕАЛНОСТ И ПЕРСПЕКТИВА

Советот на МНМ за Град Риека своите дејности на крајот на годината ги заврши со јавната трибина на тема: “Македонија – реалност и перспектива” што беше организирана во салата на Градското собрание на 9 декември 2010. Целта беше да им се овозможи на членовите, но и на пријателите во Хрватска, да се запознаат со моменталната политичко-економска состојба во Македонија. За гостин – предавач на трибината од Македонија беше поканет Ѓунер Исмаил, претседател на Центарот за стратешко истражување и документација на Р. Македонија. Тој е познат општествен и политички работник, професор по филозофија, од 1992 г. беше министер за култура на РМ, а во 1994 министер без портфељ. Како интелектуалец беше колумнист во дневните весници, а по именувањето на Борис Трајковски за претседател на РМ, станува член на советничкиот тим и во 2002 г. именуван е за член на Советот за национална сигурност. Но, неговата активна дејност од 1997 г. до денес е во невладините организации на Македонија. Невладината организација која ја води Ѓунер, успева да ја зајакне улогата на цивилниот сектор во формирање на националната политика и патот кон Евро-атланските интеграции на земјата.

Почетните реченици на Исмаил на средбата со своите сонародници беа насочени кон односите на РХ и РМ, Јадранската иницијатива на Албанија, Хрватска и Македонија за вклучување во НАТО Алијансата, во која Хрватска даде голем придонес. Потоа рече дека пријателството на Хрватска и Македонија не е од дваесеттите последни години, ниту од 1945, туку од времињата на Штросмаер кој беше сведок на раѓањето на македонската држава.

Исмаил рече дека Македонија перспективно треба да стане членка на НАТО, да влезе во Европската унија, без оглед на комплицираната географска и геополитичка околина. За држава која настанала во 90-те години во минатиот век во овој облик, традицијата на државата е нешто подолга, од кога во 1945 стана правен субјект. Исто така, нагласи дека Македонија по распадот на Југославија скапо го плати својот суверенитет, но секако Македонија подобро помина од

останатите југословенски републики. Реалноста на Македонија се гледа низ двете елитни политички партии ВМРО и СДСМ. Македонското население во голем процент сака да влезе во ЕУ, но многумина немаат вистинска слика што тоа значи. Најчесто се мисли на гаранција на широка безбедност, национална сигурност, некои си мислат дека конечно би се решиле меѓународните проблеми, здружувањето, соседските односи, со единствена надеж дека никогаш нема да се огласат пушките.

“Која е перспективата и реалноста”, прашува Исмаил. “Македонија активно персонифицира во НАТО Алијансата со својата војна ефективна во Афганистан и Ирак. Добро функционира и демократијата. Успешно се спроведува Охридскиот рамковен договор, кој не е само македонско-албански договор. Владата која има легалитет и легитимитет, должна е да води сметка за тоа и да ја усогласува демократијата. Овој процес не е евтин, бара многу пари и енергија за процесот секојдневно да се одвива. Рамковниот договор е всушност најдоброто решение за македонските државјани, во споредба со Швајцарија во која триста години во многу места на овој начин се одвива демократијата меѓу повеќенационалното население.”

На крајот на научната трибина во Риека, Ѓунер Исмаил се осврна на економската состојба во Македонија, за која нагласи дека е релативно мала, во односот на извозот-увозот. Зголемувањето на општествениот производ е минимален, како и падот. Недоволни се и странските инвестиции, па владеачкото мнозинство државниот буџет го користи во политички цели. Во недостаток на средства се продаваат книжни обврзници или се земаат кредити да ги потполнат владините, пензиските и многуте други потреби. За жал, многу малку расправаат за овој проблем.

На Научната трибина присуствуваа: заменикот на градоначалникот на Град Риека, Матошиќ, почесниот македонски конзул Горан Калоџера, многубројните риечки граѓани, претставниците од риечките малцински здруженија, како и членовите на македонското национално малцинство.

Владо Настески

Д-р Љубица Георгиевска-Исмаил од Скопје на симпозиумот на кардиолозите во Риека ОД СРЦЕ ЗА СРЦЕ

На Симпозиумот на Кардиолошкото здружение од Риека, по предлог на Советот на МНМ за Град Риека, беше поканета и д-р Љубица Георгиевска-Исмаил, кардиолог на Универзитетската клиника на кардиологија и проф. на Медицинскиот факултет во Скопје. Притоа беше и гостинка во просториите на македонското малцинство, каде рече дека и било чест и задоволство да биде поканет-предавач на годишниот симпозиум на Кардиолошкото здружение во Риека.

“На Симпозиумот беа презентирани најновите упатства на Европското кардиолошко здружение и Американското здружение за срце во врска со лекувањето на преткоморната фибрилација. Тоа е тип аритмија која е исклучително честа во популацијата и која носи висок ризик од појава на цереброваскуларни настани (мозочен удар). Следењето на овие упатства и надминувањето на евентуалните дилеми кои произлегуваат од нив, ќе овозможат нивна идна соодветна имплементација во секојдневната практика. Моето предавање се однесуваше на придружните заболувања или состојби кај пациентите со срцеви заболувања, кои битно влијаат на начинот на третман и особено врз прогнозата кај овај тип пациенти. Притоа, беа презентирани најновите сознанија и беа понудени идни едноставни, но многу важни мерки за соодветен третман на овие болни”, специјално за “Македонски глас” ни рече д-р Љубица Георгиевска-Исмаил.

Потоа додаде: “Благодаревјќи на љубезноста на мојот домаќин проф. д-р Жарко Мавриќ, директорот на Ин-

терната клиника на КБЦ-Риека, имав можност да ги посетам објектите, да се запознам со нивната техничка опременост и со колегите од болницата. Можам да кажам дека по однос на апаратурата, оваа болница речиси да ги има сите можности за најсовремен третман на кардиолошките болни. Секако дека и требаат повеќе апарати со цел да ги намали листите за чекање за преглед, но и да примени некој од најновите методи за третман на пациентите со срцеви заболувања. Универзитетската клиника за кардиологија во Скопје каде што работам, како и неколку приватни болници од Скопје не само што воопшто не заостануваат зад Хрватска, туку во моментов имаат најнова опрема и одлично едуциран кадар за дијагноза и третман на какво било кардиолошко заболување.”

Воедно, посебна благодарност упати до своите сонародници, за средбите, дружењето, за организацијата на здруженијата, а особено до челниците на риечките македонски асоцијации.

Владо Настески

Горда Македонка во Хрватска

Венка Џанко, сопруга, мајка, баба, медицинска сестра, претседателка на Советот на македонското национално малцинство за Град Сплит, членка на хорот “Македонија”

Горда што е Македонка, родена во околината на Струмица, поточно во Вељуса, а нејзиниот животен пат ја донесе во Хрватска уште во 1973 година, и тоа во Шибеник, кога одлучи да го следи својот сопруг, генералот Лука Џанко, кој тогаш бил на служба во поранешната ЈНА. И како времето поминувало, редејќи година за година, Венка повеќе од својот живот го има поминато во Хрватска, но врските со родната Македонија остануваат нераскинливи. Таму се нејзините родители, многу роднини кои таа често ги посетува со своето семејство.

- Во Македонија живеел 20 години. Потоа станав хрватска снаа и сега веќе сосема го имам прифатено менталитетот на Хрватите. Нашите луѓе во Македонија имаат сосема друг начин на однесување. Луѓето тука се поразлични, но мене многу убаво ме прифатија и во семејството и на работа. Првата моја служба беше во шибенската болница каде најдов многу луѓе од мојата генерација со кои имав одлична комуникација. Но, како го водеше службата мојот сопруг, по неколку години дојдовме на Корчула, потоа следуваше Ластово, па на крајот Сплит, каде сега живееме, раскажува Венка.

Таа уште од почетокот е вклучена во работата на Македонското културно друштво “Македонија” од Сплит. Доста е активна и како што вели, заедно со останатите сонародници од МКД се обидуваат на најрепрезентативен начин да ги претставуваат Македонците, Македонија, македонската култура, музика, идентитет. Нејзиниот карактер, ведрината и неколебливоста, а секако и гордоста, ја чинат Венка толку цврста жена, која секогаш успева во она што ќе го зацрта.

- Во ниеден момент не се воздржувам да кажам дека сум Македонка, тоа го правев и кога мојот сопруг беше на служба за време на војната во Хрватска 1991 година, бидејќи тој се приклучи на хрватската војска и својот народ. Јас на мојата тераса пеев македонски песни, кои ги обожувам и немав никакви проблеми во Хрватска. Од пред шест години сум и во хорот на МКД Македонија, вели г-ѓа Џанко.

Особено е горда на своите синови Горан и Марко, кои иако живеат во Хрватска, многу често ја посетуваат Македонија. Посебно богатство за Венка се секако внуците – петгодишниот Лука, кој го носи името на дедо му, и шестмесечниот Бруно. Ете, најзаслужен за тоа што ја имаме Венка во редовите на Македонците во Хрватска е секако пензионираниот генерал Џанко.

Милена Георгиевска

Македонските филмови на Берлинскиот филмски фестивал

За Македонија од 11 до 17 февруари годинава на Берлинскиот филмски фестивал најважен филмски настан беше учеството на “Мајки” на Милчо Манчевски во престижната програмата “Панорама” на овој фестивал, а медиумски најголемо внимание привлече Наташа Петровиќ и настанот “Shooting Stars”.

Ова го соопшти директорот на Филмскиот фонд на Република Македонија Дарко Башески, кој истакна дека филмот “Мајки” имал едно прикажување на маркетот и пет проекции.

- Останатите два филма “Ова не е американски филм” и “Панкот не е мртов” беа исто така прикажани во рамки на маркетот. За сите три филма имаше солидна посетеност. Има голем интерес од фестивалите, рече Башески.

Тој информира дека во рамки на кампањата за промоција на македонски филмови бил поставен банер во главната хала на маркетот за филмот “Мајки”, како и четири плакати со трите филма и плакат за промоција на Македонија како дестинација за

снимање филмови. Башески истакна дека во рамки на копродукцискиот маркет, учествувала и Анета Лешниковска со нејзиниот проект “Бучно”. Покрај тоа, имало и други активности на фестивалот, повеќе дебати, меѓу кои и за независното филмско финансирање и состаноци со осумте земји членки од Југоисточна Европа за Павилјонот за Канскиот филмски фестивал.

- Сето ова беше неверојатно искуство за мене бидејќи ние овде не сме навикнати на едно такво внимание кое таму го имавме не само од медиумите, туку и од луѓето кои се вљубеници во филмската уметност, посочи младата македонска актерка Наташа Петровиќ, па истакна дека фестивалот и настанот “Shooting Stars” бил одлично организиран. “Се запознавме”, како што рече, “со важни луѓе од областа на филмот кои понатаму се надевам дека ќе ни бидат од помош и ќе можеме со нив да соработуваме на некои идни проекти.” Додаде дека во иднина би прифаќала улоги кои и се допаѓаат и според неа би биле интересни и провокативни. Во моментот Петровиќ работи на својата дипломска претстава “Дон Жуан се враќа од војна”.

МИА

ЦЕНОВНИК ЗА ОБЈАВЕНИ РЕКЛАМИ ВО “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Страниците на нашето списание “Македонски глас” отворени се и за Вашите реклами. Доколку сакате Вие и Вашата фирма да се рекламирате на нашите страници, доволно е само да се јавите на телефонот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска или испратите понуда на нејзината адреса, а ние од Уредништвото веднаш ќе ги исполниме Вашите желби. Ценовникот за користењето на рекламниот простор е:

ФОРМАТ	ЦРНО-БЕЛО	КОЛОР
1/1 A4	600 куни	900 куни
1/2 A4	450 куни	600 куни
1/3 A4	300 куни	450 куни
1/4 A4	225 куни	300 куни
1/8 A4	150 куни	225 куни

Во очекување на нашите взаемни контакти,
Ваш “Македонски глас”

ПРЕТПЛАТА НА “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Драги наши читатели,

Доколку Вие, кои редовно го читате нашето списание, сакате да станете негов претплатник и тоа редовно да пристига на Вашата адреса, Ви нудиме можност да го сторите тоа. Доволно е со писмо да се обратите на адресата на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Масарикова 16/1, 10000 Загреб, во кое ќе ја приложите потврдата за Вашата платена претплата (жиро сметката на Заедницата е: 2340009-1100038804, матичниот број: 3805760, и личниот идентификациски број (OIB): 07739533563) и читко да го напишете Вашето име и адресата на која сакате да Ви пристига секој нов број на Македонски глас.

Претплатата на Македонски глас за Хрватска, со платена поштарина (за 6 броја), изнесува 60 куни годишно, додека пак за странство, 120 куни годишно или 17 евра.

Со надеж дека наскоро ќе ни се јавите,

искрени поздрави од

Уредништвото

СТИЛИСТИКА (четврт дел)

ПУБЛИЦИСТИЧКИ СТИЛ

Публицистичкиот стил ги покрива сите области на општествено-политичкиот живот: политиката, економијата, науката, образованието, културата, спортот, секој-дневниот живот и др.

Публицистичкиот стил е најцелосно претставен во весниците, на радиото и на телевизијата. Се пројавува во пишувана (која се смета за основна) и во говорена форма.

Публицистичкиот стил има две основни, неразделни функции: информативна и дејствувачка или мотивирачка, односно пропагандна, па со нив се создава јавното мислење во едно општество.

Во најголем број случаи секој текст си има свој автор. Авторот најчесто директно го искажува својот став за појавите и за личностите за кои пишува.

Во рамките на овој стил се прави поделба на потстиливи, и тоа на **новинарски** (каде што спаѓаат родовите: уводник, коментар, информација, дописка, репортажа, интервју, приказ, хроника и сл.) и **публицистички стил во потесна смисла** (овде спаѓаат родовите: фељтон и монографија).

Карактеристиките на публицистичкиот стил се условени од широкиот круг корисници (луѓе со различен степен на образование и со различни интереси и наклоности) и од брзината со која треба да се подготвуваат изданијата. Затоа овде се присутни многу клишеа, готови изрази и конструкции, кои му помагаат на авторот брзо да ја напише информацијата. За брзо пренесување на информацијата, но и за привлекување внимание важен е придонесот на насловите, кои можат да бидат придружени и од наднаслови и од поднаслови.

Јазикот на средствата за јавно општење го одразува (или треба да го одразува) стандардниот (литературниот) јазик. Меѓутоа, можеби токму поради брзината со која се подготвуваат текстовите, но и поради недоволна грижа, многу често се допуштаат грешки од различен вид, почнувајќи од правописните, како што е бележењето на односната замена *којшто* како *кој што*, па се до лоши преводи од различни јазици, а особено од англискиот.

За публицистичкиот стил како најкарактеристична се јавува општествено-политичката лексика и фразеологија, зашто таа најшироко се употребува токму во него, на пример: *демократија, митинг, истрајк; предизборна кампања, предизборен молк, политички маркетинг* и сл. Лексиката и фразеологијата на публицистичкиот стил е разновидна и променлива. Следењето на печатот, на пример, во текот на неколку децении може да даде голем број примери за општествено-политичкиот систем во една средина (кај нас: од *ударник* и *пионер*, преку: *самоуправно социјалистичко општество*, до *повеќепартиски систем*).

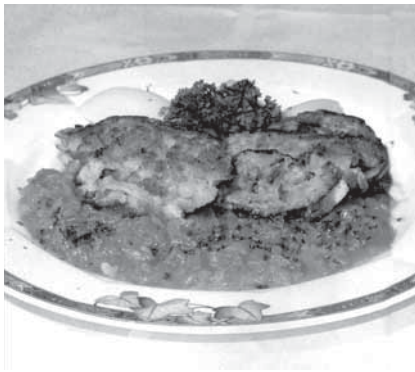
Од карактеристиките на овој стил во областа на морфологијата ќе кажеме дека и овде превладуваат именките над глаголите, од областа на синтаксата – дека покрај сложените реченици се јавуваат и прости прашални и заповедни, со обраќања, како и директен говор. За публицистичкиот стил е карактеристичен аналитичкиот прирок, на пример: *води преговори, донесе решение, преземе мерки* и сл.

Публицистичкиот стил се одликува со присуство на метафори, како, на пример: *цандар на светот*, како и со фразеолошки изрази преземени од говорниот стил: *да си излезеш од кожата!*

Марија Георгиева-Петриќ
судски преведувач за македонски јазик

(Според *Македонски јазик*, Просветно дело АД, Скопје, 2001)

Мелено месо со шампињони

Потребно е:
 600 гр. мелено месо
 (говедско и свинско)
 250 гр. шампињони
 2 главици кромид
 400 гр. домати
 400 гр. сув леб
 10 дл. сончогледово масло
 2 чешниња лук
 100 гр. магдонос
 2 јајца
 сол и црн пипер
 2 лажици сенф
 2 дл. млеко
 оштро брашно

Подготовка:

Меленото месо го зачинуваме со сол, црн пипер и му додаваме половина од исушениот леб натопен во млеко. Добро го гмечиме рачно и правиме кофтиња. Шампињоните исечени на тенки парчиња ги пржиме на веќе испржениот и заруменет кромид, со што ги полниме кофтињата од меленото месо. Кога ќе бидат готови ги “валкаме” во брашно и јајца. Во тавата каде се пржеле шампињоните и кромидот додаваме две лажици сенф и сето тоа го ставаме во тава со малку масло, па со таа смеса ги печеме кофтињата во рерна на 180 степени. Доматите исечени на коцки ги пржиме со кромид и лук, десетина минути. Кога кофтињата ќе бидат готови се става сосот од доматиите. За прилог се препорачува варен компир.

Крем супа од брокули

Потребно е:
 50 гр. путер
 40 гр. брашно
 100 гр. брокула
 5 дл. млеко
 сол и црн пипер

Подготовка:

На путерот го пржиме брашното и во тоа малку по-полека ја ставаме водата во која сме ја свариле брокулата, кои сме ги вареле десетина минути. Потоа, во тоа ја ставаме брокулата и млекото, па заедно ги вариме уште 5 минути.

Погачици со ориз и вишни

Потребно е:
 125 гр. брашно
 2 јајца
 прашок за печиво
 200 гр. шеќер
 сол
 1,2 дл. млеко
 700 гр. слатко од вишни
 120 гр. ориз
 корка од лимон

Подготовка:

Оризот го вариме (пропорција – 2 на 1) и го оставаме да се олади. Жолчките ги мешаме со млекото, го додаваме оризот, половина од вишните, прашокот за печиво, 150 гр. шеќер, корката од лимон и брашното. Кога ќе се направи глатка смеса ги ставаме и изматените белки. На тава загреана на 180 степени намастена со малку путер или маргарин и прекриена со хартија за печење со лажица ја ставаме смесата и како колачи ја печеме 30 минути. Другиот дел од вишните ги вариме со 50 гр. шеќер и сирупот од слаткото од вишни, го пасираме и го служиме со испечените погачици.

Подготвила: М. А. В.

Убавините на Македонија

Љепоте Македоније

ДОЈРАНСКО ЕЗЕРО - СПОМЕНИК НА ПРИРОДАТА

TRAVEL
CLUB

A Member of RADIUS
Global Travel Solutions

Pirinska 43 – 45 lok 8 1000 • Skopje, Makedonija
Rezervacije: 00389 2 322 8995 • Faks / Tel.: 00389 2 322 8996
E-mail: booking@travelclub.com.mk

Kneza Borne 2, 10000 • Zagreb, Croatia

Office +385 1 555 2560 • Fax/tel.: +385 1 555 2562 • 24/7: +385 91 335 7753
E-mail: info@worldtravelclub.info • www.radiustravel.com

www.worldtravelclub.info

Најмалото и најтоплото природно котлинско езеро во Македонија, Дојранското езеро, се наоѓа во југоисточниот дел на земјата со силно влијание на медитеранската клима која доаѓа по долината на реката Вардар. Тоа зафаќа површина од 43,1 км² (27,3 км² и припаѓаат на Македонија, а 15,8 км² на Грција), на надморска висина од 148 м, а максималната длабочина му е 10 м. На север езерото е заградено со Беласица и Боска планина, а покрај западниот брег се наоѓаат двете рибарски населби Стар и Нов Дојран, кои денес се спојуваат во една урбанистичка целина.

Дојранското езеро изобилува со богата автохтона флора и фауна. Тоа брои десетина ендемични видови (мекотели, сунѓери, црви, инсекти; риби: сом, белвица, јагула, крап, црвеноперка; птици: корморани, диви гуски, шатки и лиски, фазани). Некои безрбетници како што се вилинските коњчиња и неколку видови птици, се строго заштитени. Локалните рибари пак, традиционално и единствено во светот, ловат риби користејќи огради од трска наречени мандри кои се наоѓаат на места каде расте трска и во кои рибите бегаат од птиците нуркачи. И денес можат да се видат наколните рибарски колиби што ги красат езерските води, па имате чувство дека тука времето запрело чувајќи ја сета посебност и убавина.

Езерото го посетуваат и голем број туристи, бидејќи е погодно за пливање, летни спортови, риболов и набљудување на птици. Август е идеално време за одмор во Дојран. Тогаш водата е најтопла и почнуваат да цутат алгите. Од нив испарува јод, што се смета за вистински лек. Дојранчани велат дека комбинацијата на езерските алги и лековитото дејство на калта успешно ги подобрува имунитетот, настинките, астмата, незараснатите рани, реумата, ишијасот...

Просторот околу езерото бил населен уште во праисторијата, па познати се и неколку легенди за настанувањето на Дојранското езеро. Една од нив вели дека во старите времиња, на просторот каде денес се наоѓа езерото, постоел бунар од кој мештаните полнеле вода, па го затворале со девет катанци. Еден ден по вода заминала најубавата млада девојка од тој крај, девојката по име Дојрана. Покрај бунарот ја чекало момчето кое таа го љубела. Наполнила вода, но занесена од милувањето на момчето, заборавила да го затвори деветтиот катанец. Од бунарот почнала да тече вода која ја преплавила целата котлина.

Посетете го Дојранското езеро. Неговата вода е топла и чудотворна, природата е питома и хармонична, а и дојранската риба подготвена на традиционален кулинарски дојрански начин нема да ве остави рамнодушни.

Е. Петровска

Special Selection

TIKVEŠ

VINARIJA

Uživajte u vinu umjereno
www.tikves.com.mk